

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Quan la crítica és conservadora

En contra del que diem, no ens agraden les bones notícies. O potser és que, de tan desconfiats que ens hem tornat, no ens les creiem. En l'argot d'ara, diríem que les bones notícies no encaixen amb el relat propi del nostre temps. És professió de fe que tot va cada dia pitjor i no té remei. Per això, quan apareixen indicis que qüestionen la nostra fe, correm a desmentir-los, no fos cas que fessin trontollar l'única certesa que ens queda: que tot va malament.

UNA DE LES DARRERES proves del que dic l'hem tinguda fa just quinze dies, quan l'Idescat –l'Institut d'Estadística de Catalunya– va publicar unes dades del 2015, molt esperançadores, sobre risc de pobresa i desigualtat. Els catalans en risc de pobresa, en un any, han disminuït del 20,9 al 19 per cent. Això ens situa 3,1 punts per sota de la mitjana espanyola, que és del 22,1 per cent, i ens deixa només 1,8 punts per damunt de la mitjana de la UE-28. Pel que fa a la mesura de la desigualtat –la proporció entre el 20 per cent de les llars més pobres i el 20 per cent de les més riques–, també ha millorat, en passar de 6,5 a 6. I encara una altra dada: el risc de pobresa abans de les transferències socials va ser del 42,1 per cent, i són les pensions de vellesa i tots els altres ajuts públics els que van fer que aquest risc baixés al 19. La redistribució de rendes és certament important!

QUE CONSTI, abans de seguir amb l'argument, que m'he fet tips de criticar la confiança cega –és a dir, ignorant– en tota mena d'informes i, particularment, en els índexs socials. No és gens fàcil quantificar realitats complexes. I cal saber que parlar de risc de pobresa no significa parlar de pobres, o que les dades sobre l'atur no mesuren el nombre real i concret de persones sense feina. Primer, perquè es tracta de mesures fetes a partir de dades oficials a qui s'escapa una part significativa de la realitat. I segon, perquè els índexs estableixen criteris convencionals, com són la mateixa definició de *risc de pobresa*, de *desigualtat* o d'*aturat*. Els experts saben prou bé els debats que hi ha sobre el valor de tots aquests índexs, fet que no invalida el seu interès analític, tot i que mai els hauríem de confondre amb la realitat mateixa.

ARA BÉ: EL QUE NO és acceptable és que, quan aquestes dades ens encaixen, les fem servir per justificar el nostre relat, i quan no, diguem que no reflecteixen la realitat. Si l'augment de la taxa de risc

MANOLO GARCIA

Les bones notícies mai no encaixen amb els discursos catastrofistes de les organitzacions socials

de pobresa o de la desigualtat va servir per denunciar la gravetat de la situació social aquests anys passats, quan ara disminueixen no podem sortir dient que no ens en fiem. Doncs bé: això és exactament el que va fer el president de la Taula del Tercer Sector Social de Catalunya, i és també la temptació habitual de totes les organitzacions la raó de ser de les quals és la denúncia dels drames socials. Les bones notícies, quan hi són –menys pobresa, més ocupació, disminució de la desigualtat, descens de la criminalitat, millora en l'ús del català, el que sigui–, mai no encaixen amb els discursos catastrofistes on aquestes organitzacions troben reconeixement i confort social. Si les dades són dolentes, s'hi abonen. Si són bones, les discuteixen.

DESGRACIADAMENT, aquest no és només el tic d'aquestes organitzacions, sinó que l'epidèmia s'ha estès arreu. Els periodistes, els sociòlegs o els tertulians d'expertesa inespecífica, i particularment els que busquen l'aplaudiment fàcil, alimenten la desconfiança en les bones notícies. El conjunt dels ciutadans vivim amb el cor encongit. I és llavors que la crítica social, paradoxalment, es converteix en un exercici de conseqüències dramàticament conservadores. És a dir, una crítica on l'esperança no té cabuda.